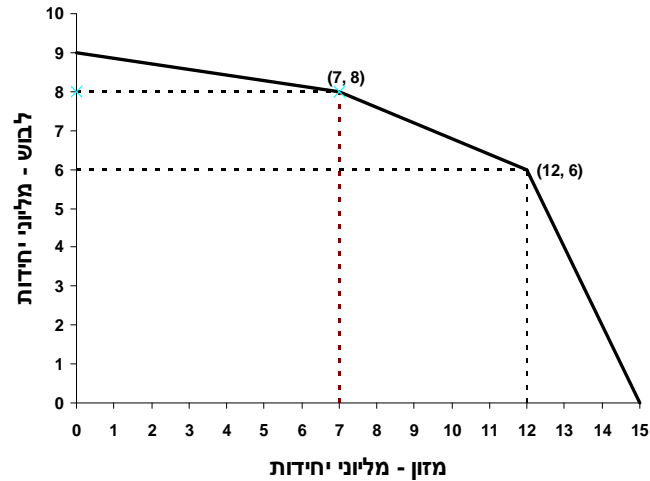

חלק א': שאלות רב ברירה, 5 נקודות לכל תשובה נכונה

1. נתונות אפשרויות הייצור והתצרוכת (במליוני יחידות) של משק המייצר מזון ולבוש על גבי עקומת התמורה הבאה:

אם נתון שהמשק מייצר בנקודה כלשהי על עקומת התמורה, וניתן לרכוש בשוק יחידת לבוש אחת עבור חמש יחידות מזון:

- בודאות המשק מייצר בנקודה (12,6).
- המשק מייצר בנקודה כלשהי על הקטע הראשון משמאל (מ 0,9 ל 7,8).
- המשק מייצר בנקודה כלשהי על הקטע האמצעי (מ 7,8 ל 12,6).
- בודאות המשק מייצר בנקודה (7,8).

פתרון: תשובה ד'. המחיר האלטרנטיבי בשוק של לבוש במונחי מזון הוא 5. התמורה האלטרנטיבית ללבוש בייצור מזון הוא 7 כאשר מייצרים רק לבוש, 2.5 בקטע השני, ו חצי בקטע האחרון. לכן, המחיר של 5 נמצא בדיוק בנקודה בין הקטע הראשון לשני.

2. בשוק חומרי הניקוי 500 צרכנים זהים, שמוציאים באופן קבוע 18 ש"ח לשבוע על חומרי ניקוי. היצע חומרי הניקוי נתון כפונקציה של המחיר: $P=Q/10$. בשיווי משקל יהיו המחיר והכמות הנמכרת בהתאמה:

- 450, 90
- 300, 30
- 300, 90
- 450, 30

פתרון: תשובה ב'. ההוצאה הקבועה על מזון של כל הצרכנים היא 9000 ש"ח, והיא תהיה $Q \cdot P$, אבל $P=Q/10$, לכן נציב במשוואה: $9000=Q \cdot Q/10$, נקבל $90000=Q^2$, ולכן $Q=300$, ובהצבה: $P=30$. אפשר, כמובן, ללא חישוב לראות שרק מתשובה ב' מתקבלת הוצאה כוללת של 9,000 שהיא ההוצאה הכוללת של הצרכנים על חומרי ניקוי לכל מחיר. וגם בהצבה בביקוש, 300 חלקי 10 שווה 30.

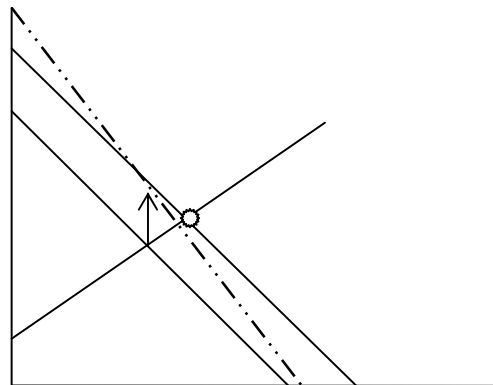
3. ערך התפוקה השולית בחקלאות במליוני ש"ח כפונקציה של מים הוא: $V_{mp_{agri}} = 15 - 3q$, וערך התפוקה השולית בתעשייה כפונקציה של מים הוא: $V_{mp_{ind}} = 12 - 6q$, כאשר q הוא כמות המים הנצרכת במליוני מטר קוב. העלות השולית לייצור מים היא: $MC_{water} = 0.5 + 0.25q$.

- בשיווי משקל תחרותי יהיה מחיר מטר קוב מים 3 ש"ח, צריכת ההחקלאות 4 מליוני קוב מים, ושל התעשייה 1.5 מליוני קוב מים.
- בשיווי משקל תחרותי יהיה מחיר מטר קוב מים 2 ש"ח, צריכת ההחקלאות 4.33 מליוני קוב מים, ושל התעשייה תצרך 1.66 מליוני קוב מים.
- בשיווי משקל תחרותי יהיה מחיר מטר קוב מים 4 ש"ח, צריכת ההחקלאות 3.66 מליוני קוב מים, ושל התעשייה תצרך 1.33 מליוני קוב מים.
- בשיווי משקל תחרותי מחיר קוב מים יהיה 2.5 ש"ח, צריכת ההחקלאות 4.5 מליוני קוב מים, ושל התעשייה 1.6 מליוני קוב מים.

פתרון: תשובה ב'. מחשבים ביקוש מצרפי בהנחה שערך התפוקה השולית הוא הביקוש לגורם הייצור. $Q_1 + Q_2 = 7 - 5P$, ומשווים להיצע שהוא העלות השולית בייצור מים: $Q = 4P - 2$, מתקבל שיווי משקל במחיר: 2 ש"ח לקוב, ובהצבה בביקושי ההחקלאות והתעשייה, ההחקלאות תשתמש ב 4.33 והתעשייה ב 1.66.

4. מחיר שק מלט 30 ש"ח. הביקוש וההיצע למלט הם רגילים (עקומת ההיצע עולה משמאל לימין, ועקומת הביקוש יורדת משמאל לימין). הממשלה מעונינת לעודד בניה ושוקלת סיבסוד לצרכנים של 6 ש"ח לשק לכל מחיר או 20 אחוזים לכל מחיר.

- היצרנים יעדיפו סיבסוד של 6 ש"ח והצרכנים יעדיפו סיבסוד של 20% לכל מחיר.
- הצרכנים והיצרנים גם יחד יעדיפו סיבסוד של 20% לכל מחיר.
- הצרכנים והיצרנים גם יחד יעדיפו סיבסוד של 6 ש"ח לכל מחיר.
- הצרכנים יעדיפו סיבסוד של 6 ש"ח והיצרנים יעדיפו סיבסוד של 20% לכל מחיר.

פתרון: תשובה ג'. מן האיור עולה שהקו המקוקו, שמייצג סבסוד בשיעור קבוע נמוך יותר, ולכן גם לצרכנים וגם ליצרנים עדיף סבסוד בגודל קבוע של 6 ש"ח. היצרנים יקבלו יותר על כמות גדולה יותר והצרכנים ישלמו פחות.

5. שר האוצר ונגיד הבנק המרכזי דנים בחלופות להוצאת המשק ממיתון. איזה מבין הצעדים הבאים עדיף?

- הגדלת תשלומי הביטוח הלאומי ב 100 מליון ש"ח.
- צמצום שיעורי המיסוי על בעלי הכנסה ממוצעת ויותר ב 100 מליון ש"ח.
- הגדלת תקציב הביטחון ב 100 מליון.

ד. אישור העלאות שכר בסקטור הציבורי בהיקף של 100 מליון ש"ח.

פתרון: תשובה ג'. הגדלת הביקוש האוטונומי תגדיל ביקושים אחרים בגודל המכפיל, בשעה ששאר הסעיפים מגדילים את ההכנסה הפנויה, שחלק ממנה בלבד מיועד לצריכה ויגרום לעליית הביקושים.

6. הכמות המבוקשת לשיש מייבוא בשנה היא פונקצייה של מחירו: $Q=4,600-10P$, כאשר P מחיר מ"ר שיש ייבוא, ו Q הכמות המבוקשת לשיש במטרים רבועים. בשוק נמכרו 2,300 מ"ר שיש ייבוא בשנה שעברה, והשנה נמכרו רק 2,000 מ"ר. מכאן שגמישות הביקוש הקשתית (בערך מוחלט) לשיש ייבוא בין השנה לשנה שעברה היא: (יש לעגל שתי ספרות לאחר הנקודה העשרונית).

א. 2.

ב. 1.

ג. 10.

ד. אין אפשרות לדעת, כי לא נתונים מחירי השוק.

פתרון: תשובה ב'. מוצאים את מחיר השוק לכל כמות, לפני ואחרי. המחיר כשנצרכו 2300 יחידות היה 230, ועלה ל 260 כשנצרכו רק 2000 יחידות. מציבים בנוסחת הגמישות. השינוי בכמות (פחות 300) ביחס לכמות התחלתית של 2300, ביחס לשינוי במחיר (יותר 30) ביחס למחיר ההתחלתי של 230. היחס הוא 1 מינוס, ובערך מוחלט: 1.

7. במשק שבו 1,000 משפחות זהות, משפחה מוציאה 1,500 שקל על מוצרי בסיס ללא קשר להכנסתה הפנויה, ומתוך ההכנסה הפנויה מוציאה 80 אחוזים על מוצרי צריכה אחרים. המשפחות משקיעות בדירה (מוצר חיסכון) 20 אחוזים מהכנסתן הפנויה. ההכנסה הגולמית למשפחה היא 12,000 ש"ח לחודש, ובמשק מוטל מס של 25 אחוזים. מכאן שההשקעה בדירה והחיסכון הכולל במשק הם בהתאמה:

א. מליון ושמונה מאות אלף ש"ח, מליון וחצי ש"ח.

ב. לא ניתן לחשב, כי חסרים נתוני צריכה של המשפחה והשקעה פרטית.

ג. מליון ושמונה מאות אלף ש"ח, שני מליון ושלוש מאות אלף ש"ח.

ד. מליון ושמונה מאות אלף ש"ח, מינוס מליון וחצי ש"ח.

פתרון: תשובה ד'. ההכנסה הנקייה למשפחה לאחר מס היא 9000 ש"ח. משפחה מוציאה לתצרוכת על פי ההסבר 1500 ש"ח אקסוגניים ועוד 80 אחוזים מהכנסתה הפנויה, סה"כ 8700. כמו כן משקיעה משפחה בדירה 20 אחוזים מהכנסתה, 1800 ש"ח. ההכנסה הנקייה למעט תצרוכת והשקעה בדירה היא מינוס 1500 ש"ח למשפחה. ההנחה היא שחיסכון מגיע ממשקי הבית ולכן סעיף ב' לא יכול להפריע משום שביקושים אחרים במשק שמקורם לא במשקי הבית לא משפיעים על רמת החיסכון של משקי הבית.

8. עיריית תל אביב בשיתוף עם חברת דן החליטה לסבסד כרטיסיות נסיעה לצעירים עד גיל 28 על מנת לעודד שימוש בנסיעה בקווי חברת דן. בהנחה שבעיר פועל שוק תחרותי של תחבורה והמחיר כרגע אחיד לנסיעות בתוך העיר בכל אמצעי התחבורה הציבוריים, כתוצאה מהסבסוד:

א. מחיר כרטיס הנסיעה בדן יעלה, וצעירים יעברו לנסוע במוניות שרות.

ב. מחיר כרטיס הנסיעה בדן ירד, וכמות הנוסעים בדן מכל הגילאים תעלה.

ג. מחיר הנסיעה במוניות שירות ירד, וכמות הנוסעים במוניות שירות מכל הגילאים תעלה.

ד. מחיר כרטיס הנסיעה בדן יעלה, וכמות הנוסעים הצעירים במוניות השירות תירד.

פתרון: תשובה ד'. העירייה מסבסדת סקטור אחד מכלל הנוסעים הפוטנציאליים. עקומת הביקוש המצרפי תעלה ימינה ולמעלה ומחיר הכרטיס בדרך יעלה. הצעירים שמשלמים מחיר מסובסד לדרך יחזרו לדרך, למרות העלייה במחיר, ואחרים יעברו למוניות מדרך. מניחים, כמובן, שדרך ומוניות הם שירותים תחליפיים.

9. במשק סגור ההכנסה הלאומית היא 1,200, והנטייה השולית לצרוך של משקי הבית היא 80% מההכנסה הפנויה בנוסף על המרכיב האוטונומי בצריכה. שיעור המס על ההכנסה הוא 25%. הממשלה מוציאה סכום קבוע של 180, וההשקעה הפרטית גם היא קבועה בגובה 160. הצריכה והחסכון של משקי הבית בהתאמה:

- א. 80,820.
- ב. 40,860.
- ג. 0,900.
- ד. -40,940.

פתרון: תשובה ב'. נחשב המרכיב האוטונומי בצריכה על ידי חלוקת סך ההכנסה במכפיל. המכפיל הוא 2.5, סך הגודל האוטונומי בביקוש המצרפי הוא 480, למעט הביקוש הממשלתי והביקוש להשקעות יהיה הביקוש האוטונומי של הצריכה הפרטית 140. מכאן נציב בצריכה: $140 + 0.6 * 1200 = 860$. ההכנסה הפנויה היא 900, ולכן החיסכון יהיה 40.

10. סך המזומן בידי הציבור 2,000 וסך פקדונות עובר ושב 4,000. הבנקים המסחריים נדרשים ליחס רזרבה של 25 אחוזים. הציבור משך מפקדונות עובר ושב סך של 800. על מנת לשמור על רמת הלוואות זהה לרמת ההלוואות בעבר על הבנק המרכזי לאשר יחס רזרבה של:

- א. 22.5 אחוזים.
- ב. 27.5 אחוזים.
- ג. 20.0 אחוזים.
- ד. 25.0 אחוזים.

פתרון: השאלה נפסלה!!

11. כאשר יש ציפיות לאינפלציה גבוהה יותר, הדבר יגרום לביקוש לאג"ח ולשער הריבית:

- א. לעלות ולרדת בהתאמה כי האג"ח אטרקטיבי יותר בשיעורי אינפלציה גבוהים.
- ב. להישאר ללא שינוי כי הריבית על האג"ח קבועה והריבית הנומינלית במשק כוללת אינפלציה.
- ג. לרדת ולעלות בהתאמה כי כדאי להשקיע פחות באג"ח בתנאי אינפלציה.
- ד. לעלות ולעלות בהתאמה כי הביקוש הגבוה לאג"ח בתנאי אינפלציה מגדיל ביקוש לכסף ומעלה ריבית.

פתרון: תשובה ג'. התשובה הריאלית על אג"ח יורדת כשיעורי האינפלציה עולים, ולכן הביקוש לאג"ח ירד, והביקוש לכסף יעלה, ויגרום לשער הריבית לעלות.

12. משק פתוח "אלף" שבו שער החליפין קבוע מצוי באבטלה וגרעון מסחרי. הממשלה מחליטה להשקיע בתחליפי ייבוא על ידי רכישת מכונות במשק "בית", שתמומן בחלקה מהלוואה לטווח ארוך של משק "בית" ובחלקה ממענק של משק "גימל".

- א. יתרות מט"ח של משק "אלף" ומשק "בית" לא ישתנו, ושל משק "גימל" ירדו.

- ב. יתרות מט"ח של משק "בית" יעלו, ושל משק "אלף" ומשק "גימל" ירדו.
 ג. יתרות מט"ח של משק "בית" ושל משק "גימל" יעלו ושל משק "אלף" ירדו.
 ד. יתרות מט"ח של משק "גימל" ירדו, של משק "אלף" לא ישתנו, ושל משק "בית" יעלו.

פיתרון: תשובה ד'. במשק "אלף" נרשמת העברה חד-צדדית בזכות ותנועת הון של הלוואה מ"בית" מול ייבוא מכונות מ"בית", במשק "בית" נרשמת תנועת הון בחובה בגובה ההלוואה, וזיכוי במענק מול ייצוא מסחרי, כך שיתרות מט"ח יעלו בגובה המענק שהעביר "אלף" מ"גימל" ל"בית", ובמשק "גימל" ירדו יתרות המט"ח בגובה המענק החד צדדי ל"אלף", נרשמו בחובה בהעברות חד-צדדיות. צריך לראות כאילו כל שלושת המשקים משתמשים במטבע של משק רביעי כמטבע משותף לעיסוק סחר בינלאומי.

שאלות מסה

1. (10 נקודות) הביקוש לדיור (דירות 3 חדרים) של עולים חדשים נתון לפי: $P=220-2.5Q$, ושל ותיקים $P=280-5Q$. היצע הדירות נתון לפי: $P=31+1.5Q$. כאשר P מחיר דירה ב אלפי דולרים, ו Q כמות באלפי יחידות דיור. בשיווי משקל העולים יקנו _____ דירות, והותיקים יקנו _____ דירות. הממשלה החליטה לעודד רכישת דירות על ידי עולים על ידי מענק מיוחד לעולים של \$ 10,000 לכל דירה שירכשו. בשיווי משקל החדש מחיר דירה יהיה _____, עולים ירכשו _____ דירות, וותיקים ירכשו _____ דירות. (יש לדייק שתי ספרות לאחר הנקודה העשרונית).

פתרון: חלק ראשון: הביקוש המצרפי לדירות הוא $P=240-5/3Q$. ובשיווי משקל מתקבלת כמות של 66 ומחיר של 130. העולים ירכשו 36 יחידות, והותיקים 30.
 חלק שני: הביקוש החדש של העולים נראה: $P-10=220-2.5Q$. הביקוש המצרפי מכאן $P=246.66-1.66Q$. ימכרו 70.21. מחיר שיווי משקל יהיה 133.16. במחיר זה (בניכוי הסובסידיה) ירכשו העולים 38.74 דירות, והותיקים ירכשו במחיר מלא 29.37 דירות.

2. (30 נקודות) נתון המבנה הכלכלי של משק לאומי פתוח עם שער חליפין קבוע:

פעילות:

צריכה פרטית	$C=275+0.8Y_d-10r$	ריבית המשק - r
השקעות פרטיות	$I_p=50+0.2N-10r$	סך התוצר - N
הוצאות הממשלה	$G=350+0.25N$	רמת המחירים - P
ייצוא	$IX=425e$	הכנסה פנויה - Y_d
ייבוא	$IM=350+0.25N-25e$	
שער החליפין	$e=4$	
רמת המחירים	$P=1+0.5e$	
היצע הכסף (נומינאלי)	$M^s=3,600$	
ביקוש ריאלי לכסף	$M^d=0.3N-30r$	
שיעור המס	$t=0.25$	

בשיווי משקל סך התוצר יהיה _____, וגובה הריבית _____? עודף/גרעון (מחק את המיותר)
הייצוא מול הייבוא _____?
קברניטי המשק החליטו על שני יעדי צמיחה לשנה הקרובה: 1. הגדלת התוצר המקומי ל 8,000, ו 2. העלאת
סך הייצוא הריאלי ל 2,000. לשם השגת היעד, החליטו הקברניטים על ניוד מלא של שער החליפין וכל
המשתמע מכך.
אם השיגו קברניטי המשק את יעדי הצמיחה של המשק יהיה שער החליפין שישרור במשק _____, ורמת
הריבית תהיה _____?
הערות: 1. כל שאר היחסים במשק יישארו ללא שינוי; 2. יש לדייק בכל החישובים עד שתי ספרות לאחר
הנקודה העשרונית.

פתרון: חלק ראשון: שער החליפין קבוע (4), וממנו נגזרת רמת המחירים: $P=3$. אפשר להציב במשוואת
הכסף, כאשר ההיצע הנומינאלי מחולק ב 3 הוא היצע ריאלי של כסף $= 1200$. הריבית r שווה מכאן:
 $0.01N-40$. הביקוש המצרפי כאשר ההכנסה הנקייה היא 0.75 מההכנסה הגולמית: $N=1200-0.6N$. מכאן,
סך ההכנסה הגולמית במשק: $N=3000+0.6N$. סך ההכנסה הגולמית 7500. והריבית בהצבה במשוואת
הכסף: 35. סך הייצוא הוא 1700, לפי 425 כפול 4. סך הייבוא הוא: $2125=350+0.25*7500-25*4$.
הגרעון בייצוא הוא: 425.

חלק שני: מחפשים שער חליפין שמשווה בין הייצוא הריאלי והייבוא מחולק בשער החליפין
 $IX=IM/e$. כאשר רמת ההכנסה היא 8000. מחלצים שער החליפין מהמשוואה ייצוא=ייבוא. מתקבל שער
של 1.16 (2350/2025). מכאן נגזרת רמת המחירים במשק: 1.58. מציבים במשוואת הכסף ומתקבל שער
ריבית של: 4.06 אחוז.